

LIGJ
Nr.9405, datë 19.5.2005

**PËR RATIFIKIMIN E “SHTOJCËS NË MARRËVESHJEN FINANCIARE NDËRMJET
KËSHILLIT TË MINISTRAVE TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË DHE KOMISIONIT TË
KOMUNITETEVE EUROPIANE "PËR PROGRAMIN VJETOR KOMBËTAR TË
VEPRIMIT, CARDS, 2004”**

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet “Shtojca në marrëveshjen financiare ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Komisionit të Komuniteteve Europiane "Për programin vjetor kombëtar të veprimit, CARDS, 2004”.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekreten nr.4612, datë 6.6.2005 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Alfred Moisiu**

MARRËVESHJA FINANCIARE E NDRYSHUAR
“PROGRAMI VJETOR I VEPRIMIT 2004 PËR SHQIPËRINË”

Komuniteti European, këtu e tutje referuar si “Komuniteti”, i përfaqësuar nga Komisioni i Komuniteteve Europiane, këtu e tutje referuar si “Komisioni”, dhe Këshilli i Ministrave i Republikës së Shqipërisë, këtu e tutje referuar si “Përfituesi”,

1) Në kushtet kur Komisioni dhe Përfituesi kanë nënshkruar një Marrëveshje financiare për programin vjetor të veprimit 2004 për Shqipërinë;

2) Meqenëse, një fond shtesë prej 5 milionë € është vënë në dispozicion duke iu shtuar Marrëveshjes financiare për programin vjetor të veprimit 2004 për Shqipërinë, kanë rënë dakord për sa më poshtë:

Neni 1

Neni 2 - “Kontributi financiar i Komunitetit” ka ndryshuar si më poshtë:

2.1 Kostoja totale e programit është 63.5 milionë euro.

2.2 Komuniteti merr përsipër financimin e një shume jo më të madhe se 63.5 milionë euro. Ndarja e kontributit financiar të Komunitetit sipas zërave të buxhetit është përshkruar në buxhetin e përfshirë në dispozitat teknike dhe administrative në shtojcën II.

Neni 2

Shtojca 2 - “Dispozita teknike dhe administrative” do të ndryshojë sikurse është parashikuar në shtojcën e kësaj Marrëveshje të ndryshuar.

Neni 3

Të gjitha termat dhe kushtet e tjera të kësaj Marrëveshjeje financiare mbeten të pandryshuara.

PËR KOMISIONIN EUROPIAN
Z. Gary Quince (firma)
Drejtör
Bruksel, më 14.1.2005

PËR PËRFITUESIN
Znj. Ermelinda Meksi
Ministre e Integritetit Europian

SHTOJCA I
KUSHTET E PËRGJITHSHME

TITULLI I
FINANCIMI I PROJEKTIT/PROGRAMIT

Neni 1
Parime të përgjithshme

1.1 Kontributi financiar i Komunitetit do të kufizohet në shumën e përcaktuar në Marrëveshjen financiare.

1.2 Dhënia e financimit nga Komuniteti do të kushtëzohet nga plotësimi i detyrimeve që rrjedhin nga kjo Marrëveshje financiare nga ana e Përfituesit.

Neni 2
Tejkalimi i kostove dhe mbulimi i tyre

2.1 Tejkalimet individuale të zërave të buxhetit të Marrëveshjes financiare do të trajtohen me anë të rishpërndarjes së fondeve të buxhetit të përgjithshëm, në përputhje me nenin 17 të këtyre kushteve.

2.2 Në qoftë se ekziston një rrezik i tejkalimit të shumës totale të përcaktuar në Marrëveshjen financiare, Komisioni mund ose të zvogëlojë projektin/programin, ose të kërkojë angazhimin e burimeve financiare të Përfituesit apo burime të tjera jokomunitare.

2.3 Në qoftë se projekti/programi nuk mund të zvogëlohet ose në qoftë se tejkalimi nuk mund të mbulohet as nga fondet e Përfituesit apo burime të tjera, Komisioni mund të japë, në mënyrë të jashtëzakonshme, financime komunitare shtesë. Në këtë rast, kostot shtesë do të financohen pa cenuar rregullat dhe procedurat e Komunitetit, duke çelur një kontribut financiar shtesë, i cili do të përcaktohet nga Komisioni.

TITULLI II
ZBATIMI

Neni 3
Parime të përgjithshme

3.1 Projekti/programi do të zbatohet nga Komisioni duke vepruar për dhe në emër të Përfituesit.

3.2 Komisioni do të përfaqësohet në shtetin e Përfituesit nga kryetari i delegacionit të tij.

Neni 4
Periudha e zbatimit

4.1 Periudha e zbatimit të Marrëveshjes financiare do të fillojë me hyrjen në fuqi të Marrëveshjes financiare dhe do të përfundojë në datën e përcaktuar në nenin 4 të kushteve specifike.

4.2 Kjo periudhë zbatimi do të përfshijë dy faza:

- Një fazë operative zbatimi, ku kryhen veprimtaritë kryesore. Kjo fazë do të fillojë me hyrjen në fuqi të Marrëveshjes financiare dhe do të përfundojë 24 muaj përpara fundit të kohës së zbatimit.

- Fazën e mbylljes gjatë së cilës do të kryhen kontrollet financiare dhe vlerësimi, si dhe do të mbyllën teknikisht dhe financiarisht kontratat për zbatimin e Marrëveshjes financiare. Kjo fazë do të fillojë në datën e përfundimit të fazës operative të zbatimit dhe do të përfundojë e shumta 24 muaj pas kësaj date.

4.3 Kostot që rrjedhin nga aktivitetet kryesore do të jenë të pranueshme për financimin e Komunitetit vetëm në qoftë se ato kanë lindur gjatë fazës operative të zbatimit. Kostot që rrjedhin nga kontrolli financiar përfundimtar, vlerësimi dhe mbyllja e aktiviteteve do të jenë të pranueshme deri në fund të fazës së mbylljes.

4.4 Çdo fond i mbetur nga kontributi i Komunitetit do të fshihet automatikisht gjashtë muaj pas përfundimit të periudhës së zbatimit.

4.5 Në raste të jashtëzakonshme dhe të justifikuara siç duhet, mund të paraqitet një kërkesë për zgjatjen e fazës operative të zbatimit dhe, rrjedhimisht, të periudhës së zbatimit. Në qoftë se zgjatja e afatit kërkohet nga Përfituesi, kërkesa duhet të paraqitet të paktën tre muaj përpara përfundimit të fazës operative të zbatimit dhe të miratohet nga Komisioni përpara kësaj date.

4.6 Në raste të jashtëzakonshme dhe të justifikuara siç duhet dhe pas përfundimit të fazës operative të zbatimit, mund të paraqitet një kërkesë për zgjatjen e afatit të fazës së mbylljes dhe, rrjedhimisht, të periudhës së zbatimit. Në qoftë se zgjatja e afatit kërkohet nga Përfituesi, kërkesa duhet të paraqitet të paktën tre muaj përpara përfundimit të fazës së mbylljes dhe të miratohet nga Komisioni përpara kësaj date.

TITULLI III LIDHJA E KONTRATAVE DHE DHËNIA E GRANTEVE

Neni 5

Parime të përgjithshme

Të gjitha kontratat e zbatimit të Marrëveshjes financiare duhet të lidhen në përputhje me procedurat dhe dokumentet standarde të përcaktuara dhe të publikuara nga Komisioni për zbatimin e operacioneve të jashtme, në fuqi në momentin e nisjes së procedurave në fjalë.

Neni 6

Afati përfundimtar për nënshkrimin e kontratave të zbatimit të Marrëveshjes financiare

6.1 Kontratat e zbatimit të Marrëveshjes financiare duhet të nënshkruhen nga të dyja palët brenda tre vjetësh nga miratimi i angazhimit buxhetor nga Komisioni, pra e shumta deri në datën e caktuar në nenin 5 të kushteve specifike. Ky afat nuk mund të shtyhet.

6.2 Norma e mësipërme nuk do të aplikohet për kontratat e kontrollit financiar dhe të vlerësimit, të cilat mund të nënshkruhen edhe më vonë.

6.3 Në datën e përmendur në nenin 5 të kushteve specifike, çdo fond për të cilin nuk është nënshkruar ndonjë kontratë nuk janë nënshkruar, do të fshihet.

6.4 Çdo kontratë për të cilën nuk është bërë asnjë pagesë brenda tre vjetësh nga nënshkrimi i saj, do të përfundojë automatikisht dhe financimi i saj do të fshihet.

Neni 7

Pranueshmëria

7.1 Pjesëmarrja në ftesat për tendera për kontratat për punime, furnizime ose shërbime është e hapur në kushte të barabarta për të gjithë personat fizikë dhe juridikë të shteteve anëtare të Komunitetit dhe në përputhje me kushtet specifike të akteve bazë rregulluese të sektorëve të interesuar të bashkëpunimit, për të gjithë personat fizikë dhe juridikë të vendeve të treta përfituese ose të çdo vendi tjetër të tretë të përcaktuar shprehimisht në këto akte.

7.2 Pjesëmarrja në konkurset për propozime është e hapur në kushte të barabarta për të gjithë

personat fizikë dhe juridikë të shteteve anëtare të Komunitetit dhe në përputhje me kushtet specifike të akteve bazë rregulluese të sektorëve të interesuar të bashkëpunimit, për të gjithë personat fizikë dhe juridikë të vendeve të treta përfituese ose të çdo vendi tjetër të tretë të përcaktuar shprehimisht në këto akte.

7.3 Në mënyrë të jashtëzakonshme, në raste të justifikuara të miratuara nga Komisioni, mund të vendoset që, në bazën e kushteve specifike të përcaktuara në aktet bazë rregulluese të sektorëve të interesuar të bashkëpunimit, të lejohen shtetasit e vendeve të treta, të ndryshëm nga ata të përcaktuar në paragrafët 1 dhe 2, të marrin pjesë në tenderat për kontrata.

7.4 Mallrat dhe furnizimet e financuara nga Komuniteti dhe të nevojshme për përmbushjen e kontratave të punimeve, furnizimeve dhe shërbimeve, si dhe të procedurave të prokurimit të nisura nga përfituesi i grantit për zbatimin e aktivitetit të financiar, duhet ta kenë origjinën e tyre në vende të pranueshme për të marrë pjesë, siç përcaktohet në tre paragrafët e mësipërm.

7.5 Ky rregull i kombësisë do të aplikohet gjithashtu për ekspertët e propozuar nga ofruesit e shërbimeve, të cilët do të marrin pjesë në procedurat e tenderave ose në kontratat e shërbimeve të financuara nga Komuniteti.

TITULLI IV RREGULLAT E ZBATUESHME PËR PËRMBUSHJEN E KONTRATAVE

Neni 8

E drejta e vendosjes dhe e qëndrimit

8.1 Kur justifikohet nga natyra e kontratës, personat fizikë dhe juridikë, që marrin pjesë në ftesat për tendera për kontratat e punimeve, furnizimeve ose shërbimeve, do të gëzojnë të drejtën e përkohshme të vendosjes dhe të qëndrimit në vendin e Përfituesit. Kjo e drejtë do të jetë e vlefshme për një muaj pas dhënies së kontratës.

8.2 Kontraktorët (duke përfshirë përfituesin e grantit) dhe personat fizikë, shërbimet e të cilëve janë të nevojshme për përmbushjen e kontratave, si dhe anëtarët e familjeve të tyre do të gëzojnë të drejta të ngjashme gjatë zbatimit të projektit/programit.

Neni 9

Dispozitat tatimore e doganore

9.1 Me përjashtim të rasteve të përcaktuara në kushtet speciale, tatimet, detyrimet doganore dhe detyrimet e tjera (përfshi TVSH-në ose taksa ekuivalente) nuk do të aplikohen për financimin e Komunitetit.

9.2 Shteti përfitues duhet të aplikojë për kontratat e prokurimeve dhe grantet e financuara nga Komuniteti normat tatimore dhe doganore më të favorizuara, të aplikuara për shtetet ose organizatat e zhvillimit ndërkombëtar me të cilat ai ka marrëdhënie.

9.3 Aty ku Marrëveshja kuadër ose shkëmbimi i letrave të aplikueshme përfshin norma më të detajuara mbi këtë çështje, ato duhet të aplikohen gjithashtu.

Neni 10

Normat e kursit të këmbimit

10.1 Shteti përfitues merr përsipër të autorizojë importin ose blerjen e valutës së huaj të nevojshme për zbatimin e projektit. Ai merr përsipër gjithashtu të aplikojë rregulloren e tij kombëtare për këmbimin e valutës në një mënyrë jodiskriminuese për kontraktorët që lejohen të marrin pjesë sipas nenit 7 të këtyre kushteve.

10.2 Aty ku Marrëveshja kuadër ose shkëmbimi i letrave të aplikueshme përfshin norma më të detajuara mbi këtë çështje, ato duhet të aplikohen gjithashtu.

Neni 11

Përdorimi i të dhënave nga studimet

Aty ku Marrëveshja financiare përfshin financimin e një studimi, kontrata në lidhje me këtë studim, nënshkruar për zbatimin e Marrëveshjes financiare, duhet të rregullojë pronësinë e këtij studimi, si dhe të drejtat e Përfituesit ose të Komisionit për të përdorur të dhënat në studim, për ta publikuar atë ose për t'ua dhënë palëve të treta.

Neni 12

Alokimi i fondeve të rikthyer nga kontratat

12.1 Fondet e kthyer nga pagesat e kryera gabimisht, nga garancitë e pagesave parafinancuese ose nga përfitimet që rrjedhin nga garancitë e ofruara në bazë të kontratave të financuara sipas kësaj Marrëveshjeje financiare, duhet të alokohen për projektin/programin.

12.2 Ndëshkimet financiare të vendosura nga autoriteti kontraktues ndaj një kandidati apo pjesëmarrësi në tender, i cili hyn në rastet e përjashtimit në kuadrin e një kontrate prokurimi, kërkesa për garancitë e tenderit, si dhe dëmet që i shkaktohen Komisionit, do t'i ripaguhën buxhetit të përgjithshëm të Komuniteteve Europiane.

TITULLI V

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 13

Transparenca

13.1 Çdo projekt/program i financuar nga Komuniteti do të jetë objekt i operacioneve të përshtatshme informuese dhe komunikuese. Këto veprime do të përcaktohen me miratimin e Komisionit.

13.2 Këto operacione informuese dhe komunikuese duhet të kryhen sipas rregullave të përcaktuara e të publikuara nga Komisioni për transparencën e aktiviteteve të jashtme, në fuqi në momentin e kryerjes së këtyre veprimeve.

Neni 14

Parandalimi i parregullsive, mashtrimit dhe korrupsionit

14.1 Përfituesi duhet të marrë masat e përshtatshme për të parandaluar parregullsitë dhe mashtrimet dhe, me kërkesë të Komisionit, të nisë ndjekjet penale për rikthimin e fondeve të paguara gabimisht. Përfituesi do të informojë Komisionin për çdo masë të marrë.

14.2 "Parregullsi" do të thotë çdo shkelje e Marrëveshjes financiare, kontratave të zbatimit ose së drejtës komunitare, i cili shkaktohet si pasojë e një veprimi ose mosveprimi të një operatori ekonomik, dhe që ka ose do të kishte si efekt cenimin e buxhetit të përgjithshëm të Komuniteteve Europiane ose të buxheteve të administruara prej tyre, duke pakësuar ose duke humbur të ardhura që rrjedhin nga burime të tyre të mbledhura direkt në emër të Komuniteteve Europiane ose nga çdo zë i pajustificuar shpenzimi.

"Mashtrim" do të thotë çdo veprim ose mosveprim i qëllimshëm që lidhet me:

- përdorimin ose paraqitjen e dokumenteve ose deklaratave të rreme, jokorrekte ose të paplota, të cilat kanë si efekt të tyre përvetësimin ose mbajtjen e padrejtë të fondeve nga buxheti i përgjithshëm i Komuniteteve Europiane ose nga buxhetet e administruara prej tyre ose në emër të tyre;

- mosdhënien e informacionit në kundërshtim me detyrimet specifike, me të njëjtin efekt;

- keqpërdorimin e këtyre fondeve për qëllime të tjera të ndryshme nga ato për të cilat janë ofruar fillimisht.

Përfituesi do të informojë menjëherë Komisionin për çdo element që sillet në vëmendjen e tij, i cili lë për të dyshuar për parregullsi ose mashtrim.

14.3 Përfituesi merr përsipër të ndërmarrë të gjitha masat e duhura për të ndrequr çdo praktikë korruptive pasive ose aktive, çfarëdo qoftë ajo, në çdo fazë të procedurës për dhënien e kontratave ose granteve ose në zbatimin e kontratave që lidhen me të. "Korrupsion pasiv" do të thotë veprim i paramenduar i një nëpunësi, i cili, direkt ose me anë të një ndërmjetësi, kërkon ose përfiton avantazhe

të çdo lloji, çfarëdo qoftë ky, për veten e tij ose për një palë të tretë, ose pranon një premtim për një përfitim të tillë, për të vepruar ose për t'u shmangur nga veprimi në përputhje me detyrën e tij ose në ushtrimin e funksioneve të tij, duke shkelur detyrat e tij funksionale, veprim që ka ose do të kishte si efekt cenimin e interesave financiarë të Komuniteteve Europiane. "Korrupsion aktiv" do të thotë veprim i paramenduar i cilitdo që, direkt apo nëpërmjet një ndërmjetësi, i premtim ose i jep një avantazh të çdo lloji, çfarëdo qoftë ai, një nëpunësi për veten e tij ose për një palë të tretë, për të vepruar ose për t'u shmangur nga veprimi në përputhje me detyrën e tij ose në ushtrimin e funksioneve të tij, duke shkelur detyrat e tij funksionale, veprim që ka ose do të kishte si efekt cenimin e interesave financiarë të Komuniteteve Europiane.

Neni 15

Verifikimet dhe kontrollet nga Komisioni, Zyra europiane kundër mashtrimit (OLAF) dhe Gjykata e Kontrollit Financiar e Komuniteteve Europiane

15.1 Përfituesi bie dakord që Komisioni, OLAF dhe Gjykata e Kontrollit Financiar e Komuniteteve Europiane të kryejnë kontrolle dokumentacioni apo në vend mbi përdorimin që i është bërë financimit të Komunitetit sipas Marrëveshjes financiare (duke përfshirë procedurat për dhënien e kontratave dhe granteve), si dhe të kryejnë një kontroll financiar të plotë, nëse është e domosdoshme, në bazë të dokumenteve mbështetëse të llogarive dhe dokumenteve kontabël, si dhe të çdo dokumenti tjetër që lidhet me financimin e projektit/programit, gjatë gjithë kohëzgjatjes së marrëveshjes, si dhe për shtatë vjet pas datës së pagesës së fundit.

15.2 Përfituesi bie dakord gjithashtu që OLAF mund të kryejë kontrolle në vend dhe verifikime, në përputhje me procedurat e përcaktuara nga e drejta komunitare për mbrojtjen e interesave financiarë të Komuniteteve Europiane kundër mashtrimit dhe parregullsive të tjera.

15.3 Për këtë qëllim, Përfituesi merr përsipër t'u japë nëpunësve të Komisionit, të OLAF dhe të Gjykatës së Kontrollit Financiar të Komuniteteve Europiane, si dhe përfaqësuesve të tjerë të autorizuar, mundësinë e hyrjes në vendet dhe ambientet në të cilat aktivitetet e financuara sipas Marrëveshjes financiare janë kryer, duke përfshirë sistemet e tyre kompjuterike, si dhe çdo dokument ose të dhënë të informatizuar, që lidhet me administrimin teknik dhe financiar të këtyre aktivitetëve, si dhe të marrë përsipër çdo masë që është e nevojshme për të lehtësuar punën e tyre. Kjo mundësi hyrjeje për përfaqësuesit e autorizuar të Komisionit Europian, të OLAF dhe Gjykatës së Kontrollit Financiar të Komuniteteve Europiane do të jepet në kushtet e një konfidencialiteti të plotë lidhur me palët e treta, duke mos cenuar detyrimet që rrjedhin nga e drejta publike të cilave ato i nënshtrohen. Dokumentet duhet të jenë të konsultueshme dhe të arkivuara në një mënyrë që të lejojë inspektim të lehtë të tyre. Përfituesi është i detyruar të njoftojë Komisionin, OLAF ose Gjykatën e Kontrollit Financiar të Komuniteteve Europiane për vendin e saktë ku ruhen këto dokumente.

15.4 Kontrollet dhe kontrollet financiare të përmendura më sipër do të aplikohen edhe për kontraktorët dhe nënkontraktorët të cilët kanë përfituar financime të Komunitetit.

15.5 Përfituesi do të njoftohet mbi misionet e kontrollit në vend nga përfaqësuesit e emëruar nga Komisioni, OLAF ose Gjykata e Llogarive.

Neni 16

Konsultimet midis Komisionit dhe Përfituesit

16.1 Përfituesi dhe Komisioni do të konsultojnë njëri-tjetrin përpara paraqitjes së çdo mosmarrëveshjeje, në lidhje me zbatimin ose interpretimin e kësaj Marrëveshjeje financiare.

16.2 Konsultimet mund të çojnë në ndryshimin, ndërprerjen ose përfundimin e Marrëveshjes financiare.

Neni 17

Ndryshimet në Marrëveshjen financiare

17.1 Çdo ndryshim për shtojcën II të Marrëveshjes financiare do të bëhet me shkrim dhe do të

jetë objekt i një shtojce.

17.2 Në qoftë se kërkesa për një ndryshim vjen nga Përfituesi, ky i fundit duhet t'ia paraqesë kërkesën Komisionit të paktën tre muaj përpara datës së propozuar për hyrjen në fuqi të shtojcës, me përjashtim të rasteve të justifikuara siç duhet nga Përfituesi dhe të pranura nga Komisioni.

17.3 Rastet specifike të zgjatjes së afatit të fazës operative të zbatimit ose fazës së mbylljes janë të rregulluara nga neni 4 (5) dhe (6) i këtyre kushteve.

Neni 18

Pezullimi i Marrëveshjes financiare

18.1 Marrëveshja financiare mund të pezullohet në rastet e mëposhtme:

a) Komisioni mund ta pezullojë zbatimin e Marrëveshjes financiare, në qoftë se Përfituesi shkel detyrimet që rrjedhin nga Marrëveshja financiare.

b) Komisioni mund të pezullojë Marrëveshjen financiare, në qoftë se Përfituesi shkel një detyrim që lidhet me të drejtat e njeriut, parimet demokratike dhe shtetin e së drejtës dhe në rastet serioze të korrupsionit.

c) Marrëveshja financiare mund të pezullohet për shkak të një force madhore, siç përcaktohet më poshtë. "Forcë madhore" do të thotë një situatë e paparashikueshme dhe e jashtëzakonshme ose ngjarje përtej kontrollit të palëve, e cila pengon palët në përmbushjen e çdo detyrimi, dhe që nuk mund t'i ngarkohet një gabimi ose pakujdesie të tyre (ose kontraktorëve të tyre, përfaqësuesve ose punonjësve), si dhe provohet të jetë e pakapërcyeshme, pavarësisht nga përpjekjet që mund të bëhen. Defektet në pajisje ose materiale ose vonesat për t'i bërë të disponueshme, mosmarrëveshjet e punës, grevat ose vështirësitë financiare nuk mund të konsiderohen si forcë madhore. Një palë nuk do të konsiderohet në shkelje të detyrimeve të saj, në qoftë se nuk ka mundur t'i përmbushë ato për shkak të një force madhore. Një palë që ballafaqohet me një forcë madhore duhet të informojë pa vonesë palën tjetër, duke deklaruar natyrën, kohëzgjatjen e mundshme dhe efektet e parashikuara të problemit. Gjithashtu ajo duhet të marrë çdo masë për të minimizuar dëmet e mundshme.

18.2 Asnjë njoftim paraprak nuk do të jepet për vendimin e pezullimit.

18.3 Në momentin e njoftimit të pezullimit, do të tregohen edhe pasojat mbi kontratat në fuqi ose kontratat që janë ende për t'u firmosur.

Neni 19

Përfundimi i Marrëveshjes financiare

19.1 Në qoftë se çështjet që shkaktojnë pezullimin e Marrëveshjes financiare nuk zgjidhen për një periudhë katërmujore, çdo palë mund të mbarojë marrëveshjen financiare me dy muaj paralajmërim.

19.2 Kur një marrëveshje financiare nuk ka fillur ndonjë pagesë brenda tre viteve nga nënshkrimi i saj ose kontratat e zbatimit nuk janë firmosur sipas datave të përcaktuara në nenin 5 të këtyre kushteve, atëherë marrëveshja financiare do të mbarojë automatikisht.

19.3 Në momentin e njoftimit të mbarimit, do të tregohen edhe pasojat mbi kontratat në fuqi ose kontratat që janë ende për t'u firmosur.

Neni 20

Rregullat për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve

20.1 Çdo mosmarrëveshje në lidhje me Marrëveshjen financiare, e cila nuk mund të zgjidhet brenda një periudhe gjashtëmujore nga konsultimet midis palëve sipas nenit 16 të këtyre kushteve, mund të zgjidhet me anën e arbitrazhit me kërkesën e njëres prej palëve.

20.2 Në këtë rast, secila nga palët do të caktojë një arbitër brenda 30 ditëve nga paraqitja e kërkesës për arbitrat. Në qoftë se kjo nuk verifikohet, secila nga palët mund t'i kërkojë Sekretarit të Përgjithshëm të Gjykatës së Përhershme të Arbitrazhit (Hagë) të caktojë një arbitër të dytë. Dy

arbitrat, nga ana e tyre, do të caktojnë një arbitër të tretë brenda 30 ditëve. Në qoftë se kjo nuk verifikohet, secila nga palët mund t'i kërkojë Sekretarit të Përgjithshëm të Gjykatës së Përhershme të Arbitrazhit të caktojë arbitrin e tretë.

20.3 Përveç rastit kur arbitrat vendosin ndryshe, do të aplikohen procedurat e përcaktuara në rregullat fakultative të arbitrit për organizatat ndërkombëtare dhe shtetet e Gjykatës së Përhershme të Arbitrazhit. Vendimi i arbitrave do të merret me shumicë votash brenda një periudhe tremujore.

20.4 Secila palë do të jetë e detyruar të marrë masat e nevojshme për aplikimin e vendimit të arbitrave.

SHTOJCA II MASAT TEKNIKE DHE ADMINISTRATIVE

1. Përmbledhja e programit

Në përputhje me Dokumentin Strategjik për Shqipërinë 2002-2006 (DS) dhe Programin Indikativ Shumëvjeçar (PISH) 2002-2004, objektivi i përgjithshëm i programit CARDS kombëtar 2004 për Shqipërinë është mbështetja për pjesëmarrjen e Shqipërisë në procesin e stabilizim-asocimit (PSA), duke përfshirë kontributin për zhvillimin e përgjithshëm ekonomiko-shoqëror të vendit.

Si rrjedhim i kësaj, objektivat e detajuar të programit janë:

- sigurimi i rendit publik dhe shtetit të së drejtës nëpërmjet forcimit të pushtetit gjyqësor dhe luftës kundër krimit të organizuar, mashtrimit financiar dhe korrupsionit;

- përmirësimi i funksionimit të shtetit dhe sigurimi i zbatimit të duhur të kuadrit ligjor, duke marrë parasysh edhe rritjen e sigurisë ligjore për individët dhe entet publike e private në Shqipëri;

- mbështetja për krijimin dhe funksionimin e një ekonomie tregu dhe nxitja e rritjes së sektorit privat dhe krijimit të vendeve të punës; të gjitha këto për të lehtësuar rritjen ekonomike të qëndrueshme, tregtinë dhe punësimin dhe për të siguruar integritimin e ekonomisë shqiptare me atë të BE-së dhe ato të komunitetit ndërkombëtar në përgjithësi;

- sigurimi i zbatimit të duhur prej Shqipërisë të marrëveshjes së ardhshme të stabilizim-asocimit me BE-në, si edhe përafrimi gradual i legjislacionit dhe strukturave shqiptare me ato të BE-së;

- mbrojtja e mjedisit;

- forcimi i shoqërisë civile dhe përmirësimi i mëtejshëm i sistemit/procesit zgjedhor.

Në përputhje me këto objektiva të veçantë, me ndihmën e ofruar më parë nga PISH-i, nevojat për fonde nga programi CARDS dhe masat specifike të orientuara kundër krimit të organizuar në Ballkan (siç u propozuan në Këshillin e Selanikut dhe për të cilat u ra dakord në takimin ministerial të zhvilluar në Bruksel në datë 28 nëntor 2003 për drejtësinë dhe punët e brendshme), programi i vitit 2004 për Shqipërinë do të mbulojë fushat prioritare të mëposhtme:

Fushat prioritare	Buxheti i propozuar (M€)
Drejtësia dhe punët e brendshme	34.0
Forcimi i kapaciteteve administrative	4.0
Zhvillimi ekonomik dhe shoqëror	12.0
Mjedisi dhe burimet natyrore	10.0
Stabilizimi demokratik	2.5
Totali	63.5

2. Situata në vend

Reformat në Shqipëri që nga koha kur PISH-i u përgatit kanë qenë në përgjithësi të pamjaftueshme për të trajtuar sfidat e shumta me të cilat përballet vendi. Vetëm një numër i kufizuar i rekomandimeve, të përfshira në raportin e PSA-së për vitin 2003 apo të dala nga takimet e Grupit të Posaçëm Këshillimor në dy vitet e fundit, janë marrë parasysh ashtu siç duhet. Shqetësim të veçantë paraqesin për Shqipërinë çështjet që lidhen me konsolidimin e shtetit ligjor, si lufta kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar, si dhe funksionimi i sistemit gjyqësor. Ndërsa Shqipëria mund të vlerësohet për rolin e saj përgjithësisht konstruktiv në rajon, pakësimin e trafikut në Adriatik dhe përafrimin e marrëveshjes së ripranimit me komunitetin, rezultatet në fusha kyç si lufta kundër

korupsionit e krimit të organizuar dhe reformat në sistemin gjyqësor e administratën publike nuk kanë arritur atë që pritej.

Klima politike nuk ka lejuar zbatimin e duhur të reformave. Stabiliteti i brishtë politik i arritur në vitin 2002 është zëvendësuar progresisht me tensione të forta jo vetëm ndërmjet partive kryesore politike, por gjithashtu edhe brenda vetë Partisë Socialiste (PS), qeverisëse. Lufta për kryesimin e PS-së ka ndikuar negativisht në stabilitetin e Qeverisë. Duke qenë se vëmendja e Qeverisë është përqendruar gjithnjë e më shumë në këto vështirësi të brendshme, programi i reformave ka vazhduar të ketë vonesa. Si pasojë, shumë difekte të identifikuar në raportin e vitit 2001 të grupit drejtues të nivelit të lartë, në raportet e PSA-së të viteve 2002 dhe 2003 dhe gjatë dialogut politik me autoritetet shqiptare, mbeten të pazgjidhura. Për shembull, rekomandimet specifike për procesin zgjedhor nuk janë trajtuar, siç u provua qartësisht gjatë zgjedhjeve vendore të 12 tetorit 2003. Aftësitë e përgjithshme të administratës publike për zbatimin e detyrimeve të Shqipërisë në përputhje me marrëveshjen e Stabilizim-Asocimit (MSA) mbeten një çështje shqetësuese.

Në fushën ekonomike, ka pasur një rritje reale të PBB-së prej 6%, në një kuadër inflacioni të ulët. Disa përparime janë bërë për sa i përket privatizimit të shoqërive në pronësi të shtetit (veçanërisht privatizimi i Bankës së Kursimeve), si dhe hapa paraprake janë ndërmarrë për të trajtuar çështjen e pronësisë mbi tokën. Megjithatë, paqëndrueshmëria politike, mungesa e përqendrimit në reformat, si dhe dështimi për sa i përket investimeve infrastrukturore aq të domosdoshme, kanë rrezikuar rritjen e qëndrueshme ekonomike dhe aftësinë e vendit për të lehtësuar varfërinë. Ekonomia shqiptare mbetet informale në një masë të konsiderueshme. Klima për sipërmarrjet nuk ka një përmirësim të mjaftueshëm për të inkurajuar investimet. Ndërhyrjet e korupsionit, krimit të organizuar, si dhe ekzistenca e një administrate joeficiente vazhdojnë të jenë pengesë për krijimin dhe nxitjen e sipërmarrjeve. Siguria ligjore mbetet e pamjaftueshme dhe kuadri ligjor tregtar është i papërshtatshëm për t'i shërbyer qëllimit të nxitjes së zhvillimit të sipërmarrjeve. Megjithë arritjen e marrëveshjeve të tregtisë së lirë (MTL) me vendet e rajonit, Shqipëria ka treguar gjithashtu edhe kufizimet e saj në zbatimin e plotë të kalendarit të saj të OBT-së.

3. Ndhima e kaluar e KE-së dhe mësimet e nxjerra

	Angazhuar (M€)	Kontraktuar (M€)	Disbursuar (M€)
CARDS 2001	37.50	25.48	12.90
CARDS 2002	44.90	9.13	4.80
CARDS 2003	46.50	5.04	1.31

Zbatimi i ndihmës së KE-së për Shqipërinë, si nga programi PHARE ashtu edhe nga programi CARDS, është përmirësuar në mënyrë të ndjeshme gjatë vitit 2003. Kjo për një numër arsesh, më e rëndësishmja e të cilave është se Komisioni ka marrë përgjegjësinë për tenderimin dhe kontraktimin e disa projekteve të programit PHARE, si dhe është përfunduar procesi i decentralizimit, nëpërmjet të cilit përgjegjësia për tenderimin, kontraktimin dhe menaxhimin e programit CARDS është zhvendosur nga AIDCO në Bruksel te Delegacioni. Këto zhvillime kanë lejuar kontraktimin e pjesës më të madhe të projekteve të mbetura nga programi PHARE, si dhe të një numri të madh të programit CARDS 2001. Në vitin 2003, Delegacioni ka qenë në gjendje të përfundojë fazën e detajimit (vlerësimit) për një numër të konsiderueshëm projektsh të programit CARDS 2002, gjë që do të mundësojë tenderimin dhe kontraktimin e tyre gjatë vitit 2004.

Komisioni Europian ka nxjerrë si mësim se për të siguruar angazhimin dhe qëndrueshmërinë afatgjatë, pavarësisht kalimit nga programi PHARE i menaxhuar nga Shqipëria në programin CARDS të menaxhuar nga KE-ja, është e nevojshme të bëhen të gjitha përpjekjet për të zhvilluar ndjenjën e pronësisë së projektit nga ana e Qeverisë. Ministria e Integrimit Europian – bashkëbiseduesi kryesor shqiptar – dhe Ministritë e Linjës duhet të jenë të përfshira plotësisht në të gjitha fazat e ciklit të projektit, duke përfshirë programimin dhe identifikimin, kështu që ata të ndiejnë se kanë një zë në program. Në këtë drejtim, një përparim domethënës është bërë në përgatitjen e këtij programi veprimi, që konsiston në faktin se Ministria e Integrimit Europian luajti plotësisht rolin e saj koordinues për përgatitjen e kontributit shqiptar në këtë proces.

Së fundmi, orientimi i ri i CARDS në drejtim të drejtësisë dhe punëve të brendshme/forcimit të kapaciteteve administrative është shumë i vonët (zbatimi i programit të vitit 2001 është në vazhdim) për të mundësuar nxjerrjen e mësimave nga projekte të mëparshme në këtë fushë.

4. Komponentët e programit

4.1 Fusha prioritare nr. 1 – Drejtësia dhe punët e brendshme

Situata

Mbështetja e reformës gjyqësore, policisë, luftës kundër krimit të organizuar dhe kapaciteteve të Shqipërisë për të menaxhuar kufijtë e saj në një mënyrë të integruar – duke përfshirë migrimin dhe azilin – janë të përmendura si prioritete në DS dhe PISH. Të gjitha projektet e identifikuar janë në përputhje me raportin e PSA-së dhe rekomandimet e CTF-së, si edhe me raportin e vlerësimit në fushën e DPB-së për Ballkanin Perëndimor. Dy projekte të tjera për menaxhimin e kufirit kanë si qëllim të lehtësojnë tregtinë në kufi dhe janë si përgjigje e prioriteteve të përmendura në shtojcën VI të PISH-it.

4.1.1 Reforma e pushtetit gjyqësor

Situata

Megjithë disa përmirësime të kufizuara, sistemi gjyqësor shqiptar mbetet përgjithësisht i dobët. Aftësitë profesionale të personelit gjyqësor në të gjitha nivelet janë përgjithësisht të pamjaftueshme, si dhe infrastruktura dhe pajisjet janë jo të përshtatshme. Kjo është veçanërisht e vërtetë në rastin e sistemit të burgjeve, ku kushtet në të cilat të burgosurit mbahen janë shpesh të tmerrshme, si dhe për një numër institucioneve të tjera që varen nga Ministria e Drejtësisë.

Disa shtesa dhe ndryshime në ligjet ekzistuese kanë trajtuar çështje si ajo e pagës së gjykatësve dhe organizimit të gjykatave, duke përfshirë Këshillin e Lartë të Drejtësisë, i cili është organi përgjegjës për mbrojtjen, emërimin, transferimin, shkarkimin, formimin, vlerësimin profesional, karrierën dhe inspektimin e veprimtarisë së gjykatësve. Megjithatë, fatkeqësisht, kapaciteti i Këshillit të Lartë të Drejtësisë për të inspektuar efektivisht veprimtarinë e gjykatësve është disi i kufizuar.

Dy sektorë të veçantë të sistemit gjyqësor shqiptar kanë nevojë gjithashtu të forcohen me përparësi: të miturit dhe çështjet tregtare. Mosekzistenca e një kuadri ligjor të përshtatshëm në këto dy sektorë, si dhe mungesa e sistemeve ligjore të specializuara për t'u marrë me fëmijët në konflikt me ligjin dhe me çështjet tregtare, kanë një ndikim negativ në gëzimin e të drejtave nga fëmijët dhe në zhvillimin ekonomik në përgjithësi.

Projektet e identifikuar

1) Rehabilitimi i institucioneve të varura nga Ministria e Drejtësisë

Ky projekt do të ketë dy komponentë: përfundimi i ndërtimit të burgut të Korçës (faza II)¹ dhe rehabilitimi i Qendrës së Publikimeve Zyrtare. Objektivi i përgjithshëm është i dyanshëm: përmirësimi i kushteve të të burgosurve shqiptarë dhe përmirësimi i përgjithshëm i njohurive së çështjeve legislative në Shqipëri.

Objektivat specifikë janë përmirësimi i kapaciteteve dhe i funksionimit të sistemit shqiptar të burgjeve, si dhe përmirësimi i mundësisë së konsultimit të publikimeve ligjore.

Këto objektiva do të arrihen nëpërmjet aktiviteteve që vijojnë: (1) përfundimi i punimeve të ndërtimit të filluara nga projekti “Ndërtimi i burgut të Fushë-Krujës – faza I”, (2) ofrimi i mobiljeve dhe i pajisjeve për ta bërë burgun plotësisht operacional, (3) mbështetje për shkollën e trajnimit të burgjeve nëpërmjet analizës së nevojave për trajnime, zhvillimit të një plani trajnimi, kurseve, seminareve, tryezave të punës, vizitave studimore dhe aktiviteteve të “binjakëzimit” me institucione të sistemit të burgjeve në vendet e BE-së dhe (4) përgatitja e projektit dhe punimet e ndërtimit/rehabilitimit, si dhe ofrimi i pajisjeve për funksionimin e duhur të Qendrës së Publikimeve Zyrtare.

2) Forcimi i kapaciteteve për hetimin dhe ndëshkimin e krimit të organizuar

Objektivi i përgjithshëm i këtij projekti është njëri prej objektivave të ashtuquajturave masa specifike të orientuara kundër krimit të organizuar, si dhe një vazhdim i natyrshëm i krijimit kohët e fundit të Gjykatës për Krimet e Rënda².

Objektivi specifik i projektit është forcimi i sektorëve kyç për kapacitete për hetimin dhe ndëshkimin e krimit të organizuar.

Aktivitetet e projektit do të përfshijnë (1) ndryshime dhe shtesa në Kodin Penal dhe Kodin e

¹ Faza I është financuar nga programi CARDS 2002

² Ndërtimi i godinës së re për këtë Gjykatë do të financohet nga programi CARDS 2003

Procedurës Penale dhe (2) rishikimin e Kodit Penal dhe të kuadrit ligjor në përputhje me Konventën e OKB-së mbi krimin e organizuar ndërkombëtar.

3) Mbështetje për Këshillin e Lartë të Drejtësisë dhe Inspektoratin e tij

Objektivi i përgjithshëm i projektit është rritja e pavarësisë së pushtetit gjyqësor në Shqipëri.

Objektivi specifik është përmirësimi i autoritetit, rritja e kapaciteteve dhe përmirësimi i funksionimit të KLD-së dhe Inspektoratit të tij.

Aktivitetet kryesore do të jenë (1) “binjakëzimi” ndërmjet KLD-së dhe një institucioni shtetëror të ngjashëm të BE-së, (2) organizimi i kurseve të trajnimit, tryezave të rrumbullakëta dhe seminareve, vizitave studimore dhe aktiviteteve në institucionet e BE-së dhe (3) ofrimi i mjeteve (për inspektimet në të gjithë vendin), pajisjeve të përshtatshme IT dhe pajisjeve për zyrat.

4) Krijimi i një sistemi gjyqësor për të miturit dhe çështjet tregtare

Objektivi i përgjithshëm i projektit është përmirësimi i administrimit të sistemit të drejtësisë për të miturit dhe për çështjet tregtare, në përputhje me standardet e BE-së dhe praktikat më të mira.

Objektivat specifikë të projektit janë (1) mbështetja për zbatimin e një sistemi gjyqësor funksionues për të miturit, në përputhje me standardet e BE-së dhe instrumentet ndërkombëtarë për të drejtat e njeriut/fëmijëve, (2) harmonizimi i legjislacionit kombëtar për çështjet tregtare me standardet dhe praktikat më të mira të BE-së dhe (3) forcimi i funksionimit të seksioneve të specializuara për çështjet tregtare në gjykatat shqiptare.

Aktivitetet kryesore do të jenë (1) përmirësimi i kuadrit ligjor, (2) mbështetja për krijimin e seksioneve të specializuara për drejtësinë për të miturit në gjykatat e shkallës së parë dhe të apelit, (3) zhvillimi dhe zbatimi i një sistemi masash alternative të burgimit, (4) mbështetje për Drejtorinë e sapokrijuar të Drejtësisë për të Miturit në Ministrinë e Drejtësisë dhe (5) zhvillimi i një analize nevojash për trajnime, organizimi i seminareve, tryezave të punës, vizitave studimore dhe nismave të “binjakëzimit” me institucionet e BE-së që merren me çështjet e drejtësisë për të miturit.

4.1.2. Policia dhe krimi i organizuar

Situata

Në 12 muajt e shkuar, policia ka pasur përparime në disa fusha, në veçanti për sa i përket zbatimit të ligjit për gradat dhe karrierën. Megjithatë, policia mbetet përgjithësisht e trajnuar dobët dhe ka mungesa në pajisjet bazë. Shumica e mjediseve të policisë janë të papërshtatshme për funksionin e saj dhe në kushte të këqija. Trajnimi i policisë, organizimi dhe funksionimi duhet të përmirësohet në mënyrë thelbësore, ashtu si dhe bashkëpunimi ndërmjet policisë dhe prokurorëve. Niveli i besimit ndërmjet këtyre organeve mbetet i ulët, duke rrezikuar efektivitetin e luftës kundër krimit të organizuar si trafik i drogës dhe i armëve, trafiku i qenieve njerëzore, kontrabanda etj.

Si rrjedhim, policia nuk është në gjendje të sigurojë në mënyrë të kënaqshme zbatimin e ligjit, në përputhje me standardet ndërkombëtare. Besimi i investitorëve dhe i publikut në Shqipëri do të rritet vetëm në qoftë se policia do të tregojë profesionalizëm, sjellje etike, aftësi hetimore më të mira dhe një vullnet për të hetuar krimin e organizuar dhe kriminelët.

Organe të tjera kyç për zbatimin e ligjit, si për shembull qendra e informacionit financiar në Ministrinë e Financave, të cilat duhet të luajnë një rol drejtues në luftën kundër pastrimit të parave, janë mjaft larg përmbushjes së detyrave të tyre. Gjithashtu, për të trajtuar nevojat e tyre për mbështetje teknike dhe materiale, bashkëpunimi ndërmjet të gjitha organeve të përfshira në luftën kundër krimit ekonomik duhet të përmirësohet.

Projektet e identifikuara

5) Mbështetje e përgjithshme logjistike dhe teknike për Policinë e Shtetit (PSH)

Objektivi i përgjithshëm është të kontribuojë në çrrënjosjen e krimit të organizuar në Shqipëri—veçanërisht trafiket e paligjshme (të drogave, armëve, automjeteve të vjedhura, qenieve njerëzore), kontrabandës dhe aktiviteteve të pastrimit të parave.

Objektivi specifik është përmirësimi i aftësive të përgjithshme të PSH-së, duke përfshirë përmirësimin e gjendjes materiale për operacionet ditore, forcimin e aftësive zbuluese, hetuese dhe denoncuese të Drejtorisë së Krimit të Organizuar dhe përmirësimi i aftësive operative të njësive rajonale antitrafik të PSH-së.

Aktivitetet kryesore do të jenë (1) rehabilitimi i Akademisë së Policisë (faza II) dhe përgatitja e kurrikulumit të trajnimeve, (2) rehabilitimi i godinës së re të Policisë së Shtetit, (3) përmirësimi i infrastrukturës së garazhit qendror dhe të oficinave të mirëmbajtjes së policisë, (4) sigurimi i pajisjeve speciale, trajnimeve dhe asistencës teknike për Drejtorinë e Krimit të Organizuar në PSH dhe (5) për

njësitë rajonale antitrafik.

6) Bashkëpunimi ndërinstitucional në luftën kundër pastrimit të parave

Objektivi i përgjithshëm i këtij projekti është të kontribuojë në çrrënjosjen e aktiviteteve të pastrimit të parave në Shqipëri.

Objektivat specifike janë përmirësimi i kuadrit ligjor dhe rregullator shqiptar në mënyrë që të lejohen strategji më agresive kundër pastrimit të parave, përmirësimi i aftësive operative të organeve të ndryshme të ngarkuara me luftën kundër pastrimit të parave dhe forcimi i bashkëpunimit ndërinstitucional në luftën kundër krimit të organizuar.

Aktivitetet kryesore do të jenë (1) ripërcaktimi i kompetencave, organizimi dhe metodat e punës së organeve të ndryshme të ngarkuara me luftën kundër krimit të organizuar, (2) ofrimi i trajnimit dhe të asistencës teknike të nevojshme për to dhe (3) hartimi e zbatimi i udhëzimeve dhe procedurave të punës të përbashkëta, duke përfshirë zhvillimin e një sistemi të informacionit dhe komunikimit, me qëllim sigurimin e një progresi të shpejtë në hartimin dhe trajtimin e çështjeve.

7) Misioni i ndihmës policore të Komunitetit European për Shqipërinë (PAMECA)

Objektivi i përgjithshëm është të kontribuojë në zbatimin e ligjit në Shqipëri dhe në rikthimin e besimit të publikut për policinë.

Objektivat specifike, janë përmirësimi i aftësive institucionale dhe operative të Policisë së Shtetit në luftën kundër krimit të organizuar dhe në ruajtjen e rendit publik, forcimi i bashkëpunimit ndërmjet Policisë së Shtetit dhe prokurorisë/gjykatave me qëllim sigurimin e trajtimit të duhur të çështjeve.

Aktivitetet do të përqendrohen në forcimin e kapaciteteve, me komponentë si këshillimi strategjik, trajnimet në fusha si organizimi, kuadri ligjor, zbatimi i strategjisë IT etj.

Misioni i tanishëm PAMECA u krijua në fund të vitit 2002 për një periudhë dyvjeçare, e cila skadon në fund të vitit 2004. Ky model i një misioni lokal këshillimor ka qenë i përshtatshëm dhe i mirëpritur. Komisioni beson pra se kjo lloj mbështetje duhet të vazhdojë, në mënyrë që të shtohet në maksimum ndikimi i tij. Për këtë qëllim një thirrje e re për propozime do të shpallet për vazhdimin e PAMECA-s. Kjo thirrje do të shpallet për një projekt trevjeçar, ku viti i parë do të financohet nga ky plan veprimi (2004), ndërsa dy vitet e tjera do të varen nga disponueshmëria e fondeve për vitin 2005, të cilat nuk janë miratuar ende. Kjo mundësi do të shfrytëzohet, gjithashtu për të rregulluar mandatin e misionit, me qëllim forcimin e aspekteve operative të ndihmës dhe për të ofruar ekspertizë shtesë në fusha si antiterrorizmi.

4.1.3 Menaxhimi i integruar i kufijve (MIK)

Situata

Në shkurt 2003, Qeveria shqiptare miratoi strategjinë kombëtare për kontrollin e kufirit dhe menaxhimin e integruar të tij, i cili u hartua me ndihmën e komunitetit ndërkombëtar. Kjo strategji u miratua politikisht nga BE-ja në Konferencën e Ohrit për menaxhimin e kufirit. Duke marrë parasysh përmasat e migracionit të paligjshëm dhe të krimit ndërkufitar në Shqipëri, vështirësitë që paraqesin karakteristikat fizike të kufirit të saj, burimet e pakta në dispozicion dhe gjendjen e dobët të sistemit të saj të kontrollit të kufirit (mjedise të papërshtatshme ose joekzistente, mungesa e pajisjeve bazë—deri dhe telefonat—personel të patrajnuar dhe të paguar keq, bashkëpunim i dobët ndërinstitucional etj.), zbatimi i efektshëm i strategjisë kombëtare ka nevojë për mbështetje të gjerë nga komuniteti ndërkombëtar.

Disa nga këto probleme, veçanërisht sigurimi i pajisjeve bazë, sigurimi i asistencës teknike me përvojë dhe përgatitja e sistemit të menaxhimit të kufirit detar janë duke u trajtuar tashmë me fondet e projekteve të mëparshme për MIK-në dhe doganat, si nga programet CARDS, ashtu edhe nga donatorë të tjerë. Këto veprimtari të ndihmës duhet të vazhdojnë për të arritur një ndikim efektiv.

Projektet e identifikuara

8) Mbështetje për Policinë Kufitare dhe administratën doganore në kufi

Objektivi i përgjithshëm është të kontribuojë për parandalimin e migracionit të paligjshëm dhe çrrënjosjen e krimit ndërkufitar, si dhe lehtësimi i lëvizjeve ndërkufitare të personave dhe mjeteve në *bona fides*.

Objektivat specifike janë përmirësimi i aktivitetit të Policisë Kufitare dhe të oficerëve të doganave, që veprojnë në kufi për parandalimin e migracionit të paligjshëm dhe çrrënjosjen e krimit ndërkufitar, si dhe për lehtësimin e lëvizjeve ndërkufitare për personat dhe mallrat në *bona fide*.

Aktivitetet kryesore do të jenë (1) rehabilitimi i Policisë Kufitare dhe i mjediseve të doganave, (2) sigurimi i pajisjeve për kontrollin e kufirit, (3) trajnimet dhe (4) vendosja e një sistemi bashkëpunimi ndërinstitucional ndërmjet Policisë së Kufirit dhe administratës doganore në kufi.

9) Mbështetje për Ministrinë e Transportit dhe të Telekomunikacionit

Objektivi i përgjithshëm i projektit është të kontribuojë për zhvillimin ekonomik të Shqipërisë, integrimin rajonal dhe për përmirësimin e standardeve të sistemit rrugor në Shqipëri.

Objekti specifik i projektit është të forcojë kapacitetet e Ministrisë së Transportit dhe të Telekomunikacionit.

Aktivitetet do të përqendrohen kryesisht në asistencën teknike për çështje si aftësitë koordinuese dhe menaxhuese të Ministrisë, supervizioni i punimeve, standardizimi i parametrave të projekteve, standardet e cilësisë së rrugëve dhe kuadri ligjor.

10) Mbështetje për Ministrinë e Transportit dhe të Telekomunikacionit dhe Autoritetin e portit të Durrësit

Objektivi i përgjithshëm është të lehtësojë tregtinë dhe në të njëjtën kohë të krijojë kushtet e duhura për të siguruar një kontroll të efektshëm të kufirit në portin e Durrësit.

Objektivi specifik është modernizimi i mjediseve të portit.

Aktivitetet do të jenë (1) supervizioni i ndërtimit të terminalit të tragetëve dhe projekteve për infrastrukturën e kantierit, (2) mbështetje për rritjen e kapaciteteve operative të portit, të efikasitetit dhe të sigurisë, (3) ofrimi i një infrastrukture dhe terminali modern për punën efikente në port dhe për kontrollet e sigurisë e ato doganore, (4) ofrimi i një masterplanit, në përputhje me rritjen e trafikut të mallrave aktuale dhe të parashikuar për një periudhë afatmesme, (5) ofrimi i një plani për investime ekonomikisht të zbatueshme, (6) ofrimi i një plani të përditësuar për përdorimin e territorit, (7) mbështetja e një strategjie investimesh gjithëpërfshirëse për portin dhe (8) përmirësimi i mjediseve pritëse të portit (për zbrazjen e serbatorëve të ndotur, pritjen e serbatorëve të ujit të pastër etj.).

Nëse do të jetë e përshtatshme, vlerësime të impaktit mjedisor mund të kryhen.

4.1.4 Azili dhe migrimi

Situata

Në vitin 2003 BE-ja përfundoi një marrëveshje ripranimi me Qeverinë shqiptare, që përfshin detyrimin për Shqipërinë, për të ripranuar shtetas të vendeve të treta. Në të njëjtin vit, Qeveria shqiptare miratoi planin kombëtar të veprimit për azilin, të përgatitur në bashkëpunim me UNHCR-në, dhe filloi përgatitjen e një strategjie kombëtare dhe plani veprimi për migracionin me ndihmën e IOM-it dhe financimin e programit CARDS 2001³.

Qeveria aktualisht menaxhon qendrat e pritjes së Linzës dhe Babrusës, të cilat merren përkatësisht me migrantët e paligjshëm dhe azilkërkuesit/refugjatët me mbështetjen e IOM-it dhe UNHCR-së, por ajo nuk zotëron ende aftësitë institucionale për të pasur një përgjegjësi të pavarur. Duke marrë parasysh nevojën për zbatimin e strategjisë kombëtare të migracionit dhe për zbatimin e detyrimeve që rrjedhin nga marrëveshja e ripranimit, kapacitetet shqiptare duhet të zhvillohen dhe qendrat pritëse të forcohen. Gjithashtu duhet të krijohet një qendër pritëse e mbyllur për shtetasit e riatdhesuar në transit të vendeve të treta.

Projektet e identifikuara

11) Mbështetje për zbatimin e marrëveshjes së ripranimit dhe të strategjisë kombëtare për migracionin

Objektivi i përgjithshëm i këtij projekti është të mbështesë Qeverinë shqiptare në procesin e krijimit dhe zbatimit të një sistemi ripranimi, migracioni dhe azili, në përputhje me standardet e BE-së dhe ato ndërkombëtare.

Objektivi specifik i projektit është krijimi i mjedisit dhe i mekanizmave të përshtatshëm që janë të nevojshëm për zbatimin e marrëveshjes së ripranimit me KE-në dhe zbatimin e strategjisë kombëtare për migracionin dhe të planit të veprimit; forcimi i kapaciteteve pritëse të Shqipërisë për të mundësuar përballimin e flukseve të migrantëve të parregullt dhe të azilkërkuesve/refugjatëve; përmirësimi i kushteve për migrantët, viktimat e trafikut dhe azilkërkuesit/refugjatët dhe ndihmë për fëmijët dhe gratë e trafikuar.

Aktivitetet kryesore do të jenë (1) mbështetja e zbatimit të marrëveshjes së ripranimit me KE-në, (2) zbatimi i strategjisë kombëtare/planit të veprimit për migracionin, (3) forcimi i qendrës pritëse

³ Ky detyrim do të hyjë në fuqi dy vjet pas hyrjes në fuqi të vetë Marrëveshjes

në Linzë dhe (4) në Babrru.

4.2 Fusha prioritare nr. 2 – Forcimi i kapaciteteve administrative

Situata

Qeveria e tanishme shqiptare ka trashëguar një shërbim civil mjaft të pafavorshëm. Pagat janë mjaft të ulëta dhe në përgjithësi të pamjaftueshme për të mbajtur një familje. Kjo vështirëson rekrutimin, motivimin dhe mbajtjen e nëpunësve të mirë. Pavarësisht përpjekjeve të fundit për reformim, procedurat e rekrutimit, emërimit dhe rritjes në detyrë nuk janë transparente. Kështu, korrupsioni dhe nepotizmi përfaqësojnë ende probleme. Ideja se shërbimi civil ekziston për t'i shërbyer publikut, si dhe shtetit apo që shërbimi civil duhet të jetë i pavarur nga partitë politike, nuk është rrënjësor ende. Shërbimi civil duhet të jetë më i madh, dhe në çdo rast nëpunësit civilë, kanë nevojë për trajnime si të përgjithshme, ashtu edhe të specializuara. Zyrat janë në përgjithësi shumë afër nivelit bazë dhe janë përgjithësisht të pajisura keq.

Shqipëria ka nevojë për forcim kapacitetesh institucionale në nivele të ndryshme të qeverisjes qendrore, rajonale dhe vendore. Ndryshimi evolutiv i kulturës administrative duhet të kryhet në një mënyrë të qëndrueshme.

DS-ja rekomandon që mbështetja për Shqipërinë në fushën e forcimit të kapaciteteve administrative duhet t'i jepet administratës publike në përgjithësi, si edhe në fusha specifike me interes për procesin e stabilizim-asocimit, si prokurimi publik, doganat, tatimet dhe statistikat.

Edhe pse këto të fundit janë të mbuluara në mënyrë të mjaftueshme nga programet në zbatim të vitit 2002 dhe 2003, Qeveria nuk i ka dhënë rëndësinë e duhur efijencës së shpenzimeve. Kjo është një nga arsytet pse është propozuar një mbështetje e re për Kontrollin e Lartë të Shtetit, i cili është mbështetur edhe nga programi i vitit 1999, me qëllim krijimin e bazave të qëndrueshme për këtë institucion.

Nga ana tjetër, mbështetja për administratën publike në përgjithësi, edhe pse aktualisht në zbatim duhet të përmirësohet. Ky program veprimi do të vazhdojë pra të mbështesë Departamentin e Administratës Publike dhe Institutin e Trajnimit të Administratës Publike, duke pasur mundësinë për të trajtuar, për herë të parë, çështjen e licencimit, e cila ka ndikim të rëndësishëm si për luftën kundër korrupsionit, ashtu edhe për marrëdhëniet ndërmjet administratës dhe publikut në përgjithësi.

Projektet e identifikuara

12) Reforma në administratën publike

Objektivi i përgjithshëm i projektit është reforma e administratës publike shqiptare, që ajo të bëhet më e efektshme, efijente dhe transparente.

Objektivat specifikë të projektit janë përmirësimi i mundësisë së përfitimit, ofrimit dhe cilësisë së shërbimeve të Qeverisë, përmirësimi i aftësive trajnuese të Institutit të Trajnimit të Administratës Publike dhe përmirësimi i qarkullimit ndërinstitucional të informacionit.

Aktivitetet do të përfshijnë trajnimin, asistencën teknike, rehabilitimin e pajisjen, si dhe ofrimin e pajisjeve IT.

13) Zhvillimi i auditimit të jashtëm

Objektivi i përgjithshëm i projektit është rritja e efijencës së shpenzimeve publike dhe pakësimi (reduktimi) i korrupsionit.

Objektivi i përgjithshëm i projektit është forcimi i aftësive të Kontrollit të Lartë të Shtetit (KLSH) për t'i ofruar Kuvendit të Shqipërisë, të interesuarve të tjerë publikë dhe publikut në përgjithësi informacion cilësor mbi veprimtarinë financiare të sektorit publik shqiptar.

Aktivitetet do të përfshijnë ofrimin e asistencës teknike të duhur, trajnime dhe pajisje sipas standardeve europiane, menaxhim cilësor, sigurimin e cilësisë, kuadrin ligjor, planifikimin, kapacitetet menaxhuese (duke përfshirë burimet njerëzore) dhe organizimin strukturor të KLSH-së, si dhe vendosja e forcimi i marrëdhënieve të KLSH-së me aktorë të tjerë të sistemit të menaxhimit, kontrollit dhe auditimit financiar.

14) Rehabilitimi i zyrave rajonale të Ministrisë së Financave.

Objektivi i përgjithshëm i projektit është të përmirësojë menaxhimin e financave publike dhe që sot e tutje të përmirësojë efijencën dhe monitorimin e shpenzimeve dhe reduktimin e korrupsionit.

Objektivi specifik i projektit është të fuqizojë funksionimin e Departamentit të Thesarit në Ministrinë e Financave.

Aktivitetet do të përfshijnë rinovimin dhe rimodelimin e 36 zyrave rajonale të thesarit, furnizim dhe pajisje të tjera, si dhe pajisjen e zyrave rajonale të thesarit me IT hardware.

4.3 Fusha prioritare nr.3 – Zhvillimi ekonomik dhe social

Situata

Megjithë rritjen e lehtë kohët e fundit të PBB-së për frymë, Shqipëria mbetet një vend i karakterizuar nga varfëria e përhapur, veçanërisht në zonat rurale, me një pjesë të konsiderueshme të popullsisë që jeton me më pak se 2 euro në ditë. Shqipëria ka një përqindje të lartë të rritjes së popullsisë për shkak të përqindjes së lindjeve (më e larta në Europë). Edhe pse dërgimi i parave nga emigrantët ka ndihmuar në mbështetjen e ekonomisë shqiptare, ana negative qëndron në largimin e punëtorëve të zot e të edukuar (edhe pse emigrimi është tashmë në rënie). Gati gjysma e popullsisë është nga 5-29 vjeç, gjë që krijon shumë trysni mbi kërkesën për shkollim dhe punësim. Migrimi nga zonat rurale në zonat urbane të Shqipërisë vazhdon, me një të tretën e elektoratit që banon tashmë në zonën e Tiranës.

Ky urbanizim i menjëhershëm ka sjellë vështirësi të konsiderueshme për sa i përket përjashtimit social dhe duket se nuk do të reflektohet ashtu siç duhet në planin e investimeve sociale. Shpenzimet për shkollimin, si përqindje e Buxhetit të Shtetit, nuk janë duke u rritur me shpejtësinë e duhur për të kënaqur kërkesën në rritje. Cilësia e shkollimit nuk po përmirësohet, ndërsa arsimit dhe formimi profesional nuk luan më një rol të ndjeshëm. Oferta paralele private është duke tërhequr studentët nga sektori publik, veçanërisht në Tiranë, por mbetet mjaft e parregulluar. Sistemi shëndetësor është duke vuajtur nga trashëgimia e të kaluarës me mungesë investimesh, pagesa e ulët e mjekëve dhe infermierëve dhe nga spitale e klinika të pajisura keq e të rrënuara.

Në bazë të rekomandimeve të DS-së, këtë vit programi synon të përmirësojë kushtet e jetesës në zonat më të varfëra e rurale, duke kryer investime në infrastrukturën lokale, kjo edhe si një përpjekje për të shmangur migrimin rural drejt zonës urbane. Programi vazhdon gjithashtu me mbështetjen e ofruar edhe nga programet e mëparshme CARDS për sektorin e arsimit dhe formimit profesional dhe sektorin universitar. Në të dyja rastet përqendrimi do të jetë në reformën institucionale.

Projektet e identifikuara

15) Programi i zhvillimit të komuniteteve lokale

Objektivi i përgjithshëm është përmirësimi i kushteve të jetesës në popullata të caktuara rurale të Shqipërisë. Është parashikuar që pjesës verilindore të Shqipërisë t'i kushtohet një trajtim preferencial, në përputhje me DS-në.

Objektivat specifikë të projektit janë mbështetja për zhvillimin e strategjive koherente rajonale, duke synuar nxitjen e punësimit, rehabilitimin ose ndërtimin e infrastrukturës lokale dhe sigurimi i qëndrueshmërisë së investimeve publike ekzistuese apo të ardhshme.

Aktivitetet do të përqendrohen në forcimin e kapaciteteve në nivelin e qeverisjes vendore, studime rajonale, punime për qëllime civile, përgatitja e projektzbatimeve dhe supervizioni i punimeve, krijimi i një fondi të mirëmbajtjes si nënprojekt dhe mbledhja e kontributit prej 10% të kostos totale të një projekti nga organet vendore.

16) Krijimi i një sistemi të decentralizuar të AFP-së dhe të të mësuarit afatgjatë

Objektivi i përgjithshëm i projektit është ofrimi i një sistemi të AFP-së të vetëm dhe cilësor që të jetë në gjendje të kontribuojë në stabilitetin ekonomik dhe social të rajonit.

Objektivat specifikë janë të decentralizojë sistemin e AFP-së, të zhvillojë një sistem të ri të sigurimit të cilësisë dhe të forcojë reformën e AFP-së.

Aktivitete si këshillim teknik, trajnim, pajisje dhe punime do të ofrohen për këtë qëllim.

17) TEMPUS

Objektivi i përgjithshëm i programit është nxitja e zhvillimit të sistemit shqiptar të arsimit të lartë (në përputhje me Deklaratën e Bolonjës), i cili nga ana tjetër, pritet të pakësojë "rrjedhjen e trurit" dhe të kontribuojë në zhvillimin e ekspertizës lokale të nevojshme për përparimin ekonomik dhe social.

Objektivat specifikë janë të mbështesë modernizimin e metodologjisë dhe të përmbajtjes së kurseve të arsimit të lartë, të mbështesë strukturën dhe menaxhimin e institucioneve të arsimit të lartë dhe të forcojë bashkëpunimin rajonal dhe lidhjet ndërmjet institucioneve të arsimit të lartë në Europën Juglindore.

Për sa u përket aktiviteteve, programi vepron nëpërmjet projekteve të përbashkëta europiane (PPE), masave strukturore dhe plotësuese (MSP) dhe granteve të lëvizshmërisë individuale (GLI). Të

gjitha vendet e përfshira në këtë PV po punojnë për riorganizimin e sistemit arsimor, në veçanti të arsimit të lartë dhe të arsimit e formimit profesional.

4.4 Fusha prioritare nr.4 – Mjedisi dhe burimet natyrore

Situata

Institucioni qendror është Ministria e Mjedisit, por pesë institucionet kombëtare aktualisht kompetente për çështjet mjedisore vazhdojnë të kenë probleme për koordinimin dhe monitorimin. Plani i veprimit kombëtar shqiptar për mjedisin (PVKSHM) përfshin një afrim gradual me *acquis communautaire*. Standardet metodologjike për mbledhjen, menaxhimin dhe analizën shkencore e të dhënave nuk ekzistojnë dhe nuk është krijuar asnjë bazë elektronike të dhënash qendrore. Vendi ka mungesa në aftësitë monitoruese dhe për të vepruar efektivisht në lidhje me të dhënat mjedisore, të cilat janë thelbësore për një vendimarrje të shëndoshë. Sistemi i monitorimit dhe i inspektimit duhet të lehtësohet dhe zbatimi i ligjeve mjedisore duhet të forcohet.

Burimet ujore në Shqipëri janë të rrezikuara nga ndotja e derdhjeve të ujërave të zeza urbane dhe ujërat industriale. Ndotësit janë identifikuar në industrinë e çimentos, lëkurave, qeramikës, tekstileve, minierave, karburanteve e gazit dhe lëndës së drurit. Monitorimi i ujit të pijshëm kryhet rregullisht, por nuk bëhet për pesticidet, metalet e rënda, mbetjet e përhershme organike dhe hidrokarburet. Zonat urbane të Shqipërisë kanë një nivel të lartë të ndotjes së ajrit për shkak të zhvillimit të pakontrolluar.

Mungesa e një planifikimi të përshtatshëm rajonal dhe urban parandalon investime fizike të kënaqshme. Sasia e madhe e ndërtimeve të paligjshme vështirëson planet e ardhshme të zhvillimit dhe shkakton probleme mjedisore. Mungesa e planifikimit urban ka gjithashtu një ndikim të keq social.

Projektet që do të financohen nga fusha prioritare e mjedisit dhe burimeve natyrore janë vlerësuar për të siguruar përputhjen e tyre me PISH-in.

Projektet e identikuara

18) Sistemi i menaxhimit të mbetjeve të rrezikshme (Faza II – ndërtimi i depozitës)

Objektivi i përgjithshëm i këtij projekti është përmirësimi i menaxhimit të mbetjeve të rrezikshme në Shqipëri dhe kështu të pakësohen ndikimet negative në shëndet të lidhura me “zonat e nxehta” të identikuara të mbetjeve të rrezikshme dhe për të përmirësuar cilësinë e mjedisit.

Objektivi specifik i këtij projekti është ndërtimi i një depozite të sigurt të mbetjeve të rrezikshme, duke mbuluar kështu fazën e dytë të projektit të përgjithshëm për mbetjet e rrezikshme.

Aktivitetet do të përfshijnë (1) supervizimin dhe pranimin e punimeve të fazës II të punimeve për depozitën, (2) supervizimin e fazës II të sistemit të menaxhimit të depozitës dhe (3) ndërtimi i depozitës duke ndjekur projektzbatimin e fazës I.

19) Forcimi i sistemit të monitorimit mjedisor

Objektivi i përgjithshëm i projektit është përmirësimi i cilësisë së mjedisit.

Objektivi specifik i projektit është rritja e aftësisë së monitorimit, analizimit dhe hartimit të masave të përshtatshme për cilësinë e mjedisit në vend dhe për të mundësuar Shqipërinë të përputhet me standardet e Agjencisë Europiane të Mjedisit (AEM).

Aktivitetet kryesore do të ofrojnë gjithë ekspertizën, trajnimin dhe pajisjet e nevojshme për të përgatitur në një fazë të parë programin kombëtar për monitorimin e cilësisë mjedisore (PKMCM) dhe, në një fazë të dytë, zbatimin e tij.

20) Zhvillimi i qëndrueshëm dhe i integruar i rajonit Tiranë-Durrës

Objektivi i përgjithshëm i projektit është nxitja e zhvillimit të qëndrueshëm dhe të integruar të rajonit Tiranë-Durrës.

Objektivi specifik është ofrimi i parimeve dhe i udhëzimeve për një menaxhim të shëndoshë të përdorimit të tokës dhe për forcimin e aftësive planifikuese të qeverisjes vendore për një zhvillim ekonomik të qëndrueshëm, në përputhje me praktikën e mbrojtjes mjedisore.

Aktivitetet do të përfshijnë analizën e territorit, hartimin e një masterplani, trajnimin në vendin e punës dhe një studim fizibiliteti ekonomik dhe financiar.

21) Ndërtimi i gropave të ujërave të zeza në Vlorë

Objektivi i përgjithshëm është: përmirësimi i ambientit dhe shëndetit publik në rajonin e Vlorës duke rritur në këtë mënyrë potencialet për zhvillim ekonomik dhe investim, duke përfshirë turizmin.

Objektiva specifike janë: reduktimi i mbetjeve në gjirin e Vlorës, manaxhimi efektiv dhe eficient i ujërave të ndotura në Vlorë dhe përmirësimi i kushteve të jetesës së popullsisë së Vlorës.

Aktivitetet do të përfshijnë: punimet për ndërtimin e gropave, të stabilizimit të ujërave të ndotura, si dhe supervizimit inxhinierik të këtyre punimeve.

4.5 Fusha prioritare nr.5 – Stabilizimi demokratik

Situata

Edhe pse në krahasim me vitet 1997/1998 Shqipëria është disi më e stabilizuar, konsolidimi i një kulture demokratike më konsensuale mbetet i nevojshëm, me qëllim realizimin e disa reformave të vështira.

Zgjedhjet e vitit 2001 dhe zgjedhjet vendore të vitit 2003 u pasuan nga periudha të gjata grindjesh në lidhje me rezultatin, për shkak të përhapjes së gjerë të polemikave në lidhje me listën e zgjedhësve. Padyshim zhvillimi i zgjedhjeve vendore të muajit tetor 2003 nuk kënaqi shpresat e Komisionit.

Më në përgjithësi, respektimi dhe zbatimi i shtetit ligjor në Shqipëri mbetet i pamjaftueshëm. Të paktën pjesërisht përgjegjësia për këtë gjendje mund t'i ngarkohet gjendjes së varfër të zhvillimit të shoqërisë civile.

Si dokumenti strategjik, ashtu edhe PISH-i përqendrohen në rolin e kësaj të fundit në stabilizimin demokratik dhe—duke marrë parasysh dobësitë e këtij sektori në Shqipëri – në rëndësinë e mbështetjes së sektorit të shoqërisë civile/OJF - ve në vend. Megjithatë, Komisioni mendon se sektori i OJF-ve në Shqipëri mund të thithë mbështetje financiare vetëm në mënyrë graduale; ka ende 1 000 000 € për t'u alokuar nga programi i CARDS 2002 për shoqërinë civile. Kjo shumë do t'u shpërndahet organizatave të shoqërisë civile që veprojnë në fushat e përcaktuara në PISH – demokratizimi, të drejtat civile dhe të njeriut, pakicat, riintegrimi i viktimave të trafiku etj.

Pra, programi CARDS 2004 përqendrohet në procesin zgjedhor. Ai tenton të përfundojë reformën e regjistrimit të gjendjes civile, duke përdorur gjithashtu fonde të vitit 2003, kështu që një listë zgjedhësisë së saktë të mund të përgatitet për zgjedhjet e vitit 2005 dhe më tej.

Projektet e identifikuar

22) Mbështetje për sistemin e regjistrimit të gjendjes civile

Objekti i përgjithshëm i këtij projekti është të mbështesë reformën në administratën publike dhe stabilizimin demokratik të Shqipërisë.

Objekti i specifik është modernizimi i plotë i sistemit shqiptar të regjistrimit të gjendjes civile.

Projekti ofron kushtet e nevojshme për zhvillimin e zgjedhjeve transparente dhe kështu që ka një ndikim të qartë në forcimin e demokracisë në Shqipëri. Gjithashtu, përderisa në momentin e përfundimit të këtij projekti, Qeveria shqiptare duhet të jetë në gjendje të lëshojë kartat e identitetit për shtetasit e saj, projekti mund të ndihmojë edhe në forcimin e shtetit ligjor (përderisa, në veçanti kartat e identitetit mund të luajnë një rol në luftën kundër krimit të organizuar dhe mashtrimeve të çdo lloji).

Aktivitetet do të konsistojnë në asistencë teknike, trajnime (dhe hedhje të dhënash) dhe ofrim pajisjesh.

5. Ndihmë plotësuese e KE-së jashtë këtij plani veprimi

Plani i veprimit për Shqipërinë plotësohet nga dhe do të koordinohet me programet vjetore rajonale CARDS.

Do të merren parasysh projektet INTERREG, përkatësisht, ndërmjet Shqipërisë e Italisë dhe Shqipërisë e Greqisë, në momentin e identifikimit dhe zbatimit të një numri projektesh të këtij plani veprimi. Kjo do të aplikohet në mënyrë të veçantë për aktivitetet në fushën e drejtësisë dhe punëve të brendshme. Për shembull, prioritetet për vitin 2002 të programit INTERREG prej 126 000 000 € ndërmjet prefekturave greke të Follorinës, Kosturit, Janinës, Thesprotisë e Korfuzit dhe rretheve shqiptare të Gjirokastrës, Përmetit, Korçës, Devollit e Vlorës, përfshijnë zhvillimin ekonomik, punësimin dhe infrastrukturën ndërkufitare, ku prioriteti i fundit është një fushë me interes të veçantë në këtë plan veprimi. Ky i fundit duhet të koordinohet gjithashtu me projektet INTERREG të rajonit të Pulias, edhe këto të vitit 2002 dhe me një shumë financimi prej 72 800 000 € dhe i cili përqendrohet, ndërmjet të tjerash, në fusha, si transporti, komunikacioni, siguria, mjedisi, zhvillimi ekonomik e punësimi. Plotësueshmëria e mundshme ndërmjet programit të veprimit CARDS dhe INTERREG duhet të shqyrtohet me kujdes në momentin e detajimit të projekteve përkatëse CARDS.

Gjithashtu, në tremujorin e dytë të vitit 2004 pritet një vendim i Këshillit me propozim të Komisionit që synon ofrimin e një ndihme makrofinanciare për Shqipërinë. Kjo ndihmë, që kap shumën e 25 000 000 €, do të përfshijë një pjesë grant prej 16 000 000 € dhe një pjesë kredi prej 9 000 000 €.

Edhe pse nuk parashikohet më ndihmë për Shqipërinë nga NEDDNJ-ja, sasi të vogla fondesh nga zërat buxhetorë sektorialë (fondi për bashkëfinancimin e OJF-ve, programi LIFE, menaxhimi i azilit në vendet e treta etj.) do të vazhdojnë të jenë të disponueshme nëpërmjet thirrjeve për propozime. Shqipëria përfiton, gjithashtu edhe nga programi i 6-të kuadër i KE-së.

6. Koordinimi me donatorët e tjerë

Meqenëse Komisioni ka hequr dorë nga financimi i infrastrukturave ekonomike me përfundimin e programit të vjetër PHARE, Shqipërisë i është dashur të gjejë investime të tilla nga burime të tjera. Italia dhe Greqia ofrojnë investime domethënëse në infrastrukturën kombëtare të transportit (kryesisht atë rrugore), ndërsa Italia dhe Banka Botërore kanë kryer investime jetike në sektorin e energjisë. Disa donatorë të tjerë, të tillë si Gjermania dhe Austria, kanë ofruar asistencë thelbësore në sektorë të tjerë të infrastrukturës, të tilla si uji dhe kanalizimet. Roli i BEI-it dhe BERZH-it në dhënien e kredive për infrastrukturën – dhe i BERZH-it në ofrimin e kapitaleve – ka qenë domethënëse.

Koordinimi i donatorëve në Shqipëri nuk ka qenë shembullor në dy vitet e fundit. Donatorët kanë qenë të irrituar për mungesën e dukshme të interesit të Qeverisë për integrimin e programeve të ndryshme të donatorëve në një program koherent ekonomik-shoqëror të pasqyruar në PBA. Megjithatë, donatorët kanë punuar për disa kohë për krijimin e mekanizmave për sigurimin e koordinimit ndërmjet tyre. Përpjekjet në këtë drejtim janë duke u kryer nga të gjithë. Një dialog në lidhje me çështjet e koordinimit është hapur me Qeverinë nëpërmjet Sekretariatit Teknik të Donatorëve (KE-ja, PKBZH-ja, Banka Botërore dhe OSBE-ja), ku Mbretëria e Bashkuar, Komisioni European, PKBZH-ja dhe Banka Botërore ofrojnë mbështetje të koordinuar për funksionimin e menaxhimit ekonomik të Qeverisë.

7. Zbatimi i programit

7.1 Afati për firmosjen e Marrëveshjes financiare

Marrëveshja financiare duhet të firmoset, e shumta, brenda 31 dhjetorit të vitit që vjen pas vitit në të cilin angazhimi i përgjithshëm financiar përkatës është miratuar. Në rast të kundërt, fondet e caktuara do të anulohen.

7.2 Periudha e veprimit

a) Periudha e zbatimit e Marrëveshjes financiare fillon me hyrjen në fuqi të Marrëveshjes financiare dhe përfundon më 31.12.2011.

b) Kjo periudhë veprimi ndahet në dy faza të veçanta:

i) Zbatimi operativ i aktiviteteve kryesore. Kjo fazë fillon me hyrjen në fuqi të Marrëveshjes financiare dhe përfundon në datë 31.12.2009;

ii) Faza e mbylljes gjatë së cilës do të kryhen kontrollet financiare dhe vlerësimet e kontratave për zbatimin e Marrëveshjes financiare. Kjo fazë fillon me përfundimin e fazës së zbatimit operativ dhe përfundon në fund të periudhës së veprimit.

c) Shpenzimet e kryera për aktivitetet kryesore nuk janë të pranueshme për financimin e komunitetit, veç nëse janë kryer gjatë fazës së zbatimit operativ. Shpenzimet e nevojshme për kontrollet financiare përfundimtare e vlerësimin, si dhe aktivitetet e mbylljes janë të pranueshme deri në fund të fazës së mbylljes.

d) Çdo fond i mbetur nga kontributi i komunitetit do të anulohet automatikisht gjashtë muaj pas përfundimit të periudhës së veprimit.

e) Një kalendar indikativ për (tenderimin dhe) lidhjen e kontratave është bashkëngjitur në shtojcën A në fund të këtij plani veprimi. Ky kalendar është vetëm indikativ, përderisa tenderimi nuk mund të fillojë deri sa:

i) së pari, çdo aktivitet i nevojshëm për zbatimin e aktiviteteve të financuara nga programi i veprimit 2004, por të financuar nga programet e mëparshme të veprimit, të mos ndodhet mjaftueshëmrisht i përparuar në terren (kjo supozohet të jetë e vërtetë në këtë fazë);

ii) së dyti, Qeveria shqiptare të miratojë marrëveshjen financiare që do të rregullojë këtë plan veprimi, deri në fund të vitit 2004;

iii) së treti, kushtëzimet për projektet, aty ku është e nevojshme, të përmbushen;

iv) së katërti, projektet të jenë detajuar plotësisht.

7.3 Procedurat për dhënien e kontratave dhe të subvencioneve

Të gjitha projektet duhet të zbatohen në përputhje me parimet e BE-së për konkurrencën (duke përfshirë ndihmën shtetërore). Të gjitha kontratat zbatuese të Marrëveshjes financiare duhet të jepen

duke përdorur procedurat dhe dokumentet standarde të Komisionit mbi zbatimin e operacioneve të jashtme, të cilat janë në fuqi në kohën kur fillohen procedurat.

7.4 Kontratat zbatuese të Marrëveshjes

a) Kontratat zbatuese të Marrëveshjes financiare duhet të firmosen nga të dyja palët brenda tre vitesh nga miratimi nga ana e Komisionit të angazhimit financiar. Ky afat nuk mund të shtyhet. Në këtë datë të gjitha fondet e pakontraktuara do të anulohen.

b) Çdo kontratë që nuk ka sjellë asnjë pagesë brenda tre vitesh nga firmosja e saj do të përfundohet automatikisht dhe fondet do të anulohen.

7.5 Monitorimi, vlerësimi dhe auditimet

Gjatë zbatimit do të kryhen monitorimet e planifikuara e të rregullta të dhura në formën e raporteve të rregullta. Do të kryhet gjithashtu edhe vlerësimi gjatë zbatimit dhe në përfundim të programit, si dhe auditimi i programit. Pika 7.4 (a) nuk do të aplikohet për auditimet dhe vlerësimet e kontratave, të cilat mund të firmosen më vonë.

8. Kostot dhe financimi

Programi do të financohet nëpërmjet një granti të propozuar nga Komuniteti prej 63 500 000 €, të ndara si më poshtë vijon ndërmjet sektorëve prioritarë dhe nënsektorëve:

Sektori / nënsektori	Buxheti (milion €)
Drejtësia dhe Punët e Brendshme	35.0
Reforma në drejtësi	
Policia dhe krimi i organizuar	
Menaxhimi i integruar i kufirit	
Menaxhimi i azilit dhe migrimit	
Forcimi i kapaciteteve administrative	4.0
Zhvillimi ekonomik dhe shoqëror	12.0
Zhvillimi i komuniteteve lokale	
Arsimi	
Mjedisi dhe burimet natyrore	10.0
Stabilizimi demokratik	2.5
TOTALI	63.5

9. Angazhimi i Qeverisë dhe kushtëzimet

Ndihma do të ofrohet me kusht që të ekzistojnë elementet e nevojshëm për vazhdimin e bashkëpunimit nëpërmjet ndihmës, në veçanti respektimi i parimeve demokratike dhe i të drejtave të njeriut, si dhe i detyrimeve të Shqipërisë të përcaktuara gjatë procesit të stabilizim-asocimit.

Gjithashtu, Qeveria shqiptare pritet, në veçanti, që të japë prova për angazhimin e saj në luftën kundër krimit të organizuar, kontrabandës dhe trafikeve të të gjitha llojeve, duke u përqendruar sidomos në portet dhe aeroportet.

Së fundmi, zbatimi i projekteve të veçanta do të fillojë vetëm kur kushtet e bashkëngjitura atyre (nëse ka) do të përmbushen.

Shtojca A: Kalendar i ndikativ për tenderimin dhe kontraktimin

Projekti / komponenti	Procedura indikative tenderuese	Data indikative për shpalljen e tenderit	Data indikative për firmosjen e kontratës
01 Rehabilitimi i institucioneve në varësi të Ministrisë së Drejtësisë			
Burgu i Korçës (Ndërtimi)	Punime	T3 2005	T1 2006
Burgu i Korçës (Mobilimi / pajisjet)	Pajisje	T3 2006	T1 2007
Trajnimi i oficerëve të burgjeve	Grant	T2 2005	T4 2005
Qendra e Publikimeve Zyrtare (Rehabilitimi)	Punime	T1 2006	T3 2006
Qendra e Publikimeve Zyrtare (Pajisjet)	Pajisje	T2 2006	T3 2007
Ndërtimi /rinovimi i qendrave të paraburgimit.	Punime	T3 2005	T1 2006
Sigurimi i furnizimit/pajisjeve	Pajisje	T3 2006	T1 2007

Projekti / komponenti	Procedura indikative tenderuese	Data indikative për shpalljen e tenderit	Data indikative për firmosjen e kontratës
02 Forcimi i kapaciteteve për hetimin dhe ndëshkimin e krimit të organizuar			
Hetimi/ndjekja penale (asist. teknike dhe trajnim)	Grant	T4 2005	T2 2006
Pajisje për Gjykatën e Krimeve të Rënda	Pajisje	T4 2005	T2 2006
03 Mbështetje për Këshillin e Lartë të Drejtësisë dhe Inspektoratin e tij			
Asistencë teknike dhe trajnime	Grant	T2 2005	T4 2005
Mobilim dhe pajisje	Pajisje	T2 2005	T4 2005
04 Krijimi i një sistemi të drejtësisë për çështjet tregtare dhe të miturit			
Sistemi i drejtësisë për të miturit (asist. tek. & trajn.)	Grant	T3 2005	T1 2006
Qendra e burgimit për të miturit (Rehabil/ndërtim)	Punime	T4 2005	T2 2006
Qendra e burgimit për të miturit (Mobilim/pajisje)	Pajisje	T1 2007	T3 2007
Sistemi i drejtësisë në çështjet tregtare (asist. & trajn.)	Grant	T3 2005	T1 2006
05 Mbështetje e përgjithshme logjistike dhe teknike për Policinë e Shtetit Shqiptar			
Akademia e Policisë, garazhi qendror dhe ofiçina e mirëmbajtjes (Rehabilitim)	Punime	T4 2005	T2 2006
Akademia e Policisë (asistencë teknike)	Grant	T4 2005	T2 2006
Garazhi qendror dhe ofiçina e mirëmbajtjes (Mobilimi/pajisjet)	Pajisje	T4 2006	T1 2007
Godina e re e PSH-së (Rehabilitim)	Punime	T1 2005	T3 2005
Godina e re e PSH-së dhe Drejtorisë Rajonale Antitrafik (Mobilimi/Pajisjet)	Pajisje	T2 2006	T4 2006
Drejtoria e Krimit të Organizuar (asist. tekn. & train.)	Grant	T2 2006	T4 2006
Drejtoria e Krimit të Organizuar (pajisje)	Shmangie *	T2 2006	T4 2006
Njësitë rajonale antitrafik (asist. tekn.dhe trajnime)	Grant	T2 2006	T4 2006
06 Bashkëpunimi ndërinstitucional në luftën kundër pastrimit të parave			
Lufta kundër pastrimit të parave (asist. tekn. & trajn.)	Grant	T2 2005	T4 2005
Mjediset e NJIF (Rehabilitim/Ndërtim)	Punime	T4 2005	T2 2006
Sisteme IT (projektimi)	Shërbime	T4 2005	T2 2006
Sisteme IT (Pajisjet)	Pajisje	T1 2007	T3 2007
07 Misioni i ndihmës policore të Komunitetit European (PAMECA – bis)			
PAMECA (asistencë teknike dhe trajnime)	Grant	T3 2004	T4 2004
08 Mbështetje për Policinë Kufitare dhe autoritetet doganore në kufi			
Pikat e kalimit të kufirit (rehabilitimi)	Punime	T2 2006	T4 2006
Trajnime dhe asistencë teknike		Për t'u vendosur	Për t'u vendosur
Pajisje për kontrollin e kufirit	Pajisje	T2 2006	T4 2006
09 Ndihmë për Ministrinë e Transportit dhe të Telekomunikacionit			
Asistencë teknike për PIU-n	Shërbime	T1 2006	T3 2006
Supervizioni i ndërtimit të rrugës Levan-Tepelenë	Shërbime	T1 2006	T3 2006
Studim për projektimin dhe standardet e ndërtimit të rrugëve	Shërbime	T3 2005	T1 2006
10 Mbështetje për Autoritetin Portual të Durrësit			
Supervizimi i ndërtimit të godinës së terminalit të trageteve	Shërbime	T4 2005	T2 2006
Masterplani	Shërbime	T3 2005	T1 2006

Projekti / komponenti	Procedura indikative tenderuese	Data indikative për shpalljen e tenderit	Data indikative për firmosjen e kontratës
11 Mbështetje për zbatimin e marrëveshjes së ripranimit dhe të strategjisë kombëtare për migrimin			
Qendra për shtetasit e vendeve të treta të ripranuar dhe qendra për azilkërkuesit (Rehabilitim/Ndërtim)	Punime	T4 2005	T2 2006
Qendra për shtetasit e vendeve të treta të ripranuar Qendra për viktimat e trafikut (Mobilimi/Pajisjet)	Pajisje	T1 2007	T3 2007
Ripranimi, azili dhe viktimat e trafikut (asistencë teknike dhe trajnime)	Grant	T3 2005	T1 2006
12 Reforma në administratën publike			
AT për përmirësimin e ofrimit të shërbimeve publike	Shërbime/ grant	T4 2005	T2 2006
Asistencë teknike për sistemin e trajnimit të Qeverisë shqiptare	Shërbime/ grant	T1 2006	T3 2006
Pajisje IT për rrjetin e komunikimit	Pajisje	T1 2007	T3 2007
Punime për rehabilitimin e Insitutit të Trajnimit	Punime	T1 2006	T3 2006
13 Zhvillimi i auditimit të jashtëm			
Asistencë teknike për auditimin, çështjet juridike, planifikimin, trajnimin, burimet njerëzore, teknologjinë e komunikimit dhe informacionit dhe përgjegjësinë financiare.	Shërbime/ grant	T2 2005	T4 2005
14 Rehabilitimi i zyrave rajonale të Ministrisë së Financave			
Projekt për rinovimin e zyrave rajonale të thesarit	Shërbime	T4 2005	T2 2006
Rinovimi i zyrave rajonale të thesarit	Punime	T6 2006	T1 2007
Supervizion	Shërbime	T4 2006	T1 2007
Furnizim dhe pajisje të tjera	Pajisje	T3 2006	T4 2006
Pajisja me IT e zyrave rajonale të thesarit	Pajisje	T3 2006	T4 2006
15 Programi për zhvillimin e komuniteteve lokale			
Programi i punës nr.1	Punime	T4 2005	T2 2006
Programi punës nr.2	Punime	T2 2006	T4 2006
16 Krijimi i një sistemi të decentralizuar të AFP-së dhe të të mësuarit afatgjatë			
Asistencë teknike për çështjet e decentralizimit, trajnimin në nivel sistemi, trajnimin e menaxherëve të qendrave dhe mësuesve, përgatitja e librave mësimorë dhe të punës	Shërbime	T1 2006	T3 2006
Skemë lokale granti	Grants	T1 2007	T3 2007
Punime për rehabilitimin e qendrave të AFP-së	Punime	T1 2007	T3 2007
Pajisje për shkollat/qendrat e AFP-së	Pajisje	T1 2007	T3 2007
17 TEMPUS			
Projekte të përbashkëta	Thirrje për propozime	T3 2004	T4 2005
Masa strukturore		T3 2004	T2/05-T1/06
Grante për vizitat individuale		T3 2004	T2-3/05-T1/06
18 Menaxhimi i sistemit të mbetjeve të rrezikshme (Faza II – ndërtimi i depozitës)			
Ndërtimi i depozitës së sigurt për mbetjet e rrezikshme	Punime	T4 2006	T2 2007
Supervizioni i ndërtimit	Shërbime	T4 2006	T2 2007
19 Forcimi i sistemit të monitorimit mjedisor			
Projektimi, planifikimi dhe zbatimi	Shërbime	T3 2005	T1 2006
Pajisjet	Pajisje	T2 2006	T4 2006
20 Zhvillimi i qëndrueshëm dhe i integruar i korridorit Tiranë-Durrës			
Shih paragrafin 2.4 të fishës së projektit	Shërbime	T3 2005	T1 2006

Projekti / komponenti	Procedura indikative tenderuese	Data indikative për shpalljen e tenderit	Data indikative për firmosjen e kontratës
21. Ndërtimi i gropave të trajtimit të ujërave të ndotura			
Ndërtimi i gropave të stabilizimit të ujërave të zeza	Punime	T3 2005	T1 2006
Supervizion	Shërbim	T3 2005	T1 2006
22 Mbështetje për sistemin e regjistrimit të gjendjes civile			
Hardware dhe software IT	Pajisje	T1 2007	T3 2007
Asistencë teknike për menaxhimin e bazës së të dhënave të regjistrimit të gjendjes civile, duke përfshirë procedurat/instruksonet, trajnimin dhe zhvillimin strategjik, si dhe hedhjen e të dhënave.	Shërbime/ grant	T1 2006	T3 2006

* Kjo pajisje është në fakt një sistem për përgjimin dhe lokalizimin e telefonave celularë, i cili kërkon leje speciale dhe një ofrim të kontrolluar. Pra nevojitet shmangia nga rregullat e prokurimit në fuqi.

NB: Grantet do të jepen normalisht nëpërmjet thirrjeve për propozime, të hapura ose të kufizuara⁵, në varësi të tipit të detyrës. Grantet direkte do të jepen vetëm në rast të projekteve të menaxhuara bashkërisht, siç parashikohet në rregulloren financiare dhe udhëzimin praktik.

⁵ Për organizatat ndërkombëtare ose institucionet e vendeve anëtare (p.sh. në rastin e marrëveshjeve të binjakëzimit)